

фундаментальною профілюючою дисципліною при підготовці фахівців ветеринарної медицини для роботи у галузі тваринництва. Подальше вивчення дисципліни потребує особистісних професійних якостей майбутніх фахівців-аграрників, впровадження інноваційно-педагогічних технологій, психологічно-педагогічної підготовки викладачів вищих навчальних закладів аграрного профілю.

Список використаних джерел

1. Бойко М.Ф. Стан та перспективи практичної підготовки молодших спеціалістів в аграрних навчальних закладах. Проблеми освіти : науково-методичний збірник. Київ : Науково-методичний центр вищої освіти, 2005. Вип. 41. С. 15-26.
2. Бойко М.Ф., Мазоренко Д.І., Тіщенко Л.М. Концептуальні аспекти підвищення ефективності практичної підготовки фахівців : збірник науково-методичних праць підвищення ефективності практичної підготовки фахівців. Харків, 2003. 274с.
3. Терехов А.М. Практичній підготовці студентів - сучасний рівень. *Освіта АПК*. 2004. № 7 (81). С. 4.
4. Лузан П.Г. Методи і форми навчання у вищій аграрній школі. Київ : Аграрна освіта, 2003. 224 с.
5. Балл Г.О. Категорія «культура особистості» в аналізі загальної та професійної освіти. *Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи*. 2003. С. 51-61.

Кіріка Діана

канд. юр. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ В УКРАЇНІ

Сільське господарство України, беззаперечно, є так званим «донором», важливою стратегічною галуззю української національної економіки, формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій, дає значній частині сільського населення робочі місця.

Економіка України, в свою чергу, потребує створення нової системи інноваційного розвитку АПК, найважливішою складовою якої є аграрна освіта та наука. На сьогоднішній день існує гостра проблема підготовки висококваліфікованих кадрів, фахівців-аграріїв. Реальність свідчить про те, що формування аграрної освіти і науки не повною мірою відповідає соціально-економічним потребам нашого

суспільства, рівню розвитку виробництва та продовольчої безпеки держави.

Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що з одного боку може стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективної інтеграції в світовий економічний простір, а з іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки [1].

Та не дивлячись на те, що сьогодні АПК України формує близько 40% ВВП держави, в той самий час аграрна освіта сектору отримує на потреби підготовки фахівців всього 1% від державного замовлення. Диспропорція у сфері державного фінансування ВНЗ унеможливила якісне планування потреб нашого суспільства у фахівцях за аграрними спеціальностями на державному рівні. Як результат такої політики – криза вищої аграрної освіти.

Сьогодні аграрна освіта в Україні більш тісно інтегрується із загальною системою освіти держави у зв'язку з передачею у лютому 2015 року аграрних ВНЗ у сферу управління Міністерства освіти і науки України. Однак, специфіка підготовки кадрів для АПК передбачає наявність відповідної інфраструктури та компетенції. Зміна підпорядкування спричинила ряд непорозумінь, а саме: зміну менеджменту аграрних навчальних закладів, перехід на принципи стратегічного планування та маркетингу ринку освітніх і наукових послуг, управління персоналом тощо. В цих умовах Мінагрополітики наголошувало на важливості своєї участі при формуванні державного замовлення аграрних спеціальностей, визначенні потреби в кількості навчальних місць, впливу на процес підготовки кадрів для галузей, розвитку нових технологій та інновацій.

Розроблені в Україні концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки не покращили становище в зазначеній сфері в силу і політичної, і економічної криз. Хоча окремі їх положення були успішно реалізовані, а саме: оптимізовано структуру аграрної освіти та науки з метою підвищення ефективності використання коштів державного бюджету; частково були удосконалені підходи до підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників шляхом стажування за кордоном; оптимізовані видатки з державного бюджету; зроблено наголос на створенні системи державного замовлення на підготовку висококваліфікованих фахівців з урахуванням пропозицій організацій роботодавців, їх об'єднань, місцевих органів влади з метою задоволення реальних потреб регіонального ринку праці; створення цілісної вертикальної інтегрованої системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців для забезпечення аграрної галузі висококваліфікованими робітниками та фахівцями з вищою освітою тощо [2].

Що ж ми отримали в результаті цих реформ? Чисельність науково-педагогічних працівників ВНЗ та працівників наукових аграрних установ значно зменшилася, що в свою чергу зменшило видатки з бюджету. Реформуванні освітньої сфери за принципом «гроші йдуть за студентом» призвело до обмеження доступу сільської молоді, як потенційних аграріїв, до вищої освіти, порушивши їх конституційні права на доступну освіту.

Які ж шляхи подолання зазначених вище проблем? Найбільшим бар'єром для успішного розвитку і функціонування аграрного сектору в Україні, на нашу думку, є недосконалість нормативно-правових актів щодо аграрної політики держави. Тому їх

необхідно переглянути і сформувати правову базу, яка б захищала інтереси виробників сільськогосподарської продукції. Особливістю функціонування організаційно-правового механізму підтримки розвитку аграрного сектора сьогодні в Україні є те, що, з одного боку, відсутнє в повному обсязі фінансове забезпечення законів, що приймаються, а з іншого – невиконання вже прийнятих законів та інших нормативно-правових актів, тобто низька виконавча дисципліна в державних органах влади [3].

14 лютого 2018 року, на засіданні Кабінету Міністрів України Уряд прийняв зміни до Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки, згідно яких держпідтримка АПК буде максимально прогнозованою та ефективною. Зокрема, внесено уточнення у структуру завдань і заходів Концепції, їх фінансування та термін їх реалізації - дію продовжено до 2021 року. Під час засідання КМУ було прийняте рішення, яке забезпечить підтримку аграрного сектора по п'яти важливим напрямкам на загальну суму 6,3 млрд. грн. Особливу увагу привернули до себе положення щодо забезпечення комплексного розвитку сільських територій за рахунок стимулювання розширення напрямів діяльності аграрного сектору економіки.

Пріоритетом державної політики в сфері АПК, перш за все, повинна стати підтримка сільської молоді з урахуванням реальних суспільних потреб та відповідним розподілом державного замовлення. Держава повинна розробити дієві механізми такої підтримки, починаючи з: якості загальної і середньої освіти молоді; забезпечення пільгових умов вступу до аграрних навчальних закладів; отримання студентами якісних освітніх послуг і закінчуючи гарантованим працевлаштуванням молодих спеціалістів та належною оплатою праці. Попри офіційні звіти про майже стовідсоткове працевлаштування випускників-аграріїв за спеціальністю, більшість з них не йдуть працювати на землю, а перекваліфікуються. Лише половина молодих фахівців після закінчення ВНЗ прибувають до місць розподілу на підприємства АПК, а через рік там залишається працювати лише кожен п'ятий (за дослідженням Німецько-українського аграрного діалогу) [4].

Інтеграція академічної та університетської аграрної освіти і науки на європейський рівень можлива тільки шляхом реформування ВНЗ, наукових установ Національною академією аграрних наук в центри навчально-наукового і кадрового забезпечення АПК, з відповідним і адекватним фінансуванням державою. Важливо налагоджувати співпрацю у трикутнику «виробництво – освіта – наука». Українська система аграрної освіти має конкурентні переваги, які, попри загальну занедбаність, можна вважати унікальними на ринку освітніх послуг, має умови для створення і апробації інноваційних продуктів для різних агрокліматичних зон у межах одного регіону. Це шлях до конкурентоспроможних наукових розробок, банку інноваційних розробок, просування результатів НДР вітчизняних вчених на міжнародний ринок наукомісткої продукції. Необхідна реалізація концепції безперервної та багаторівневої аграрної освіти, орієнтованої на цілісний розвиток особистості, підвищення соціальної адаптації [5, с. 30].

Тому першим кроком держави повинно стати удосконалення нормативно-правової бази щодо підвищення сільського коефіцієнту, що в свою чергу розширить можливості і права абітурієнтам - майбутнім аграріям. Такі зміни дозволять створити організаційно-економічні умови для ефективного, соціально спрямованого розвитку аграрного сектору економіки.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL : <http://minagro.gov.ua> (дата звернення 18.02.2018).
2. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки на період до 2015 року Сайт: Освіта.ua. URL : http://www.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/25076 (дата звернення 18.02.2018).
3. Саблук П. Т., Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Аграрна реформа в Україні (здобутки, проблеми і шляхи їх вирішення). *Економіка АПК*. 2009. № 12. С. 3-13.
4. Гришко Л. Агрономи, але не землероби – особливості аграрної освіти в Україні. URL : <http://dw.de/p/152V6> (дата звернення 18.02.2018).
5. Кобець А.С., Пугач А.М. Сучасний стан освітніх послуг у сфері вищої аграрної освіти в Україні. *Аспекти публічного управління. Механізми публічного управління*. № 6-7 (32-33) червень-липень. 2016. С. 24-31

Книш Олена

канд. філол. наук, асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Останніми роками спостерігаємо значне посилення уваги до якості вищої освіти в Україні, зумовлене, зокрема, прагненням до інтеграції у європейський освітній простір. Відповідно до закону „Про вищу освіту“ [1], а також з урахуванням „Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти“ [3] саме вищі навчальні заклади передусім відповідальні за створення ефективної системи управління якістю викладання та навчання. На сьогодні вироблений українськими університетами інструментарій забезпечення якості переважно не набув системності. Зокрема, Т. Фініков констатує переважно формальне створення внутрішньої системи управління якістю освіти в українських вишах, яка до того ж „є скоріш результатом зовнішнього тиску, аніж постає як внутрішня потреба вищого навчального закладу“ [2].

Однак саме впровадження дієвої системи забезпечення якості освіти є невід'ємною складовою ефективного управління вищим навчальним закладом, яка дозволяє зосередитися на вирішенні таких нагальних проблем, як розвиток кадрового потенціалу, підготовка висококваліфікованих фахівців, конкурентних на національному та міжнародному ринку праці, а також відновлення позитивного іміджу університетів та української вищої освіти загалом. З огляду на сказане, глибоке розуміння суті системного підходу до забезпечення якості вищої освіти